

**Länsstyrelsen
Värmland**

Miljöenheten
Eva Rudander

BESLUT

1999-03-29

231-10147-98

1 (Fel!
Okänt
växela
rgume

NATURRESERVATET RÅGLANDABERGET

**KARLSTADS KOMMUN
VÄRMLANDS LÄN**

Fel! Okänt växelargument.

Postadress
Länsstyrelsen Värmland
651 86 KARLSTAD

Besöksadress
Våxnäsgatan 5-7

Telefon
054-19 70 00 (växel)
054-19 74 73 (direkt)

Telefax
054-19 77 00

E-post
evaru@s.lst.se (direkt)

**BESLUT OM INRÄTTANDE AV NATURRESERVATET
RÅGLANDABERGET, KARLSTADS KOMMUN, VÄRMLANDS LÄN**

Innehåll

Uppgifter om naturreservatet	sid. 3
Länsstyrelsens beslut	3
Länsstyrelsens beslut enligt 7 § naturvårdslagen (1964:822, omtryckt 1991:641)	3
Ändamålet med naturreservatet	3
A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen (om inskränkningar i rätten att förfoga över fastighet)	3
B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen (om skyldighet att tåla visst intrång)	4
C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen (om regler för allmänheten)	4
D. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen (om naturvårdsförvaltningen)	5
Grund för beslut	6
Beskrivning av området	6
Bakgrund och ärendets beredning	7
Motiv till skydd	7
Hur man överklagar	8
Sändlista	9

BILAGOR:

1. Översiktskarta, skala 1:50 000
2. Beslutskarta, skala 1:10 000
3. Skötselplan
 - 3.1 Ekomomisk utredning
 - 3.2 Skötselplanekarta, 1:10 000
4. Registeruppgifter
5. Hur man överklagar

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Råglandaberget
Kommun:	Karlstad
Fastighet:	Råglanda 1:10
Fastighetsägare:	Thor Karlsson, Tidafors, Råglanda gård, 660 60 MOLKOM
Läge:	Strax nordost om Tidafors på östra sidan om väg 240, ca 5 km norr Molkom.
Jaktvårdsområde:	Nyed - Älvsbacka östra jvo, c/o Lars Erik Petters- son, Fernsviken 41, 660 60 MOLKOM
Karta:	Topografiska kartbladet 11D SO Ekonomiska kartbladet 11D 3g
Areal:	10,6 ha
Naturvårdsförvaltare:	Länsstyrelsen

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822, omtryckt 1991:641) att förklara det området som avgränsas med innerkanten av en grov punkt-streckad linje på bifogad karta (bilaga 2), som naturreservat.

Naturreservatets namn skall vara *Råglandaberget*

Ändamålet med naturreservatet är att bevara ett exempel på skogslandskapets mångfald av biotoper, arter och genetiska variationer inom arter genom att bevara delar av ett värdefullt och representativt hyperitberg med rik flora och fauna.

Ändamålet är även att bibehålla en gynnsam livsmiljö för arter som är knutna till gamla lövträd, död ved och basiska näringsförhållanden. På sikt kommer området att ytterligare öka i värde för löv- och naturskogsgynnade arter.

Området kan i den mån det inte strider mot bevarandeintressena utnyttjas för vetenskapliga studier.

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar Länsstyrelsen med stöd av 8 - 10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen att nedan angivna föreskrifter skall gälla.

A. Föreskrifter med stöd av 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i markägarens och annan sakägares rätt att förfoga över fastigheter inom naturreservatet

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att

1. bedriva täkt eller bedriva annan verksamhet som förändrar eller skadar områdets topografi, ytformer eller marktäckning, som att gräva, spränga, borra, schakta, utfylla, tippa, plöja eller utföra annan markberedning,
2. utföra markavvattning, skyddsdikey eller dämman eller på annat sätt förändra områdets hydrologiska förhållanden,
3. anlägga väg, led eller spång,
4. anordna upplag,
5. uppföra byggnad, mast, antenn eller annan anläggning,
6. dra fram mark- eller luftledning,
7. uppföra stängsel eller annan hägnad,
8. upplåta mark för verksamhet som kan medföra föroreningar, slitage på mark och växtlighet eller störa djurlivet,
9. sprida bekämpningsmedel, kalk, andra mineralämnen eller gödselmedel,
10. inplantera djur- eller växtart,
11. bedriva jakt utom på älg, rådjur, hare och räv, och att röja pass, utföra viltvårdande åtgärder eller utfodring, älg skall dock inte fällas inom området,
12. bedriva skogsbruk, inklusive täkt av ved

Föreskrifterna skall inte utgöra hinder för naturvårdsförvaltaren att i överensstämmelse med fastställd skötselplan utföra de åtgärder som behövs för att tillgodose ändamålet med reservatet.

B. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdslagen om markägarens och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

Markägaren och innehavaren av särskild rätt till marken skall tåla att följande anordningar uppförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet.

1. Gränsmarkering, vägvisning och information om reservatet.
2. Anläggning och markering av en vandringsled inom reservatet.
3. Naturvårdsinriktade skötselåtgärder på skogsmarken t ex röjning och gallring för att tillgodose ändamålet med reservatet, i enlighet med fastställd skötselplan, se bilaga 3.

C. Föreskrifter med stöd av 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet. (Föreskrifterna gäller även markägaren och innehavaren av särskild rätt.)

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att

1. fånga, störa eller skada däggdjur, fåglar, grod- och kräddjur liksom att skada bo och lekplatser eller samla ägg,
2. medföra hund eller katt som inte hålls kopplad, Punkt C1 och C2 utgör inte hinder för utövande av jakt som är tillåten enligt A11 ovan.
3. insamla evertebrater, t ex skalbaggar och landmollusker,
4. bryta kvistar eller grenar, skada eller borttaga träd och buskar, inklusive död ved såsom lågor, torrträd och torra grenar,
5. plocka eller gräva upp växter, gäller såväl kärlväxter som mossor, lavar och svampar,
6. framföra fordon eller rida,
7. göra upp eld,
8. tälta, ställa upp gömsle eller liknande,
9. skada eller borttaga naturföremål eller ytbildning eller skada marktäcket,
10. snitsla spår, anordna orienteringskontroller eller anordna tävling,
11. anbringa tavla, skylt, inskrift, affisch eller liknande anordning.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet

12. att i näringssyfte organiserat utnyttja området,
13. för skolor och institutioner att regelmässigt utnyttja området,
14. att utföra naturvetenskapliga eller andra undersökningar.

I samband med naturvetenskapliga undersökningar kan länsstyrelsen meddela undantag från föreskrifterna under C.

Föreskrifterna under C ska inte utgöra hinder för naturvårdsförvaltningen eller för den del av länsstyrelsens regionala miljöövervakning som utförs i samråd med naturvårdsförvaltningen.

D. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen

Länsstyrelsen beslutar att fastställa bifogad skötselplan (bilaga 3). Fastställelsen omfattar inte föreslagen P-plat, vilken ligger utanför reservatet. För denna tecknas separat avtal. Fastställelsen omfattar inte heller den ekonomiska utredningen, bilaga 3.1.

Föreskrifterna träder i kraft tre veckor efter den dag författningen utkommit från trycket i länets författningssamlingar.

Länsstyrelsen beslutar utse länsstyrelsen att vara naturvårdsförvaltare.

Grund för beslut

Beskrivning av området

Området kring Örtensjöarna är av riksintresse för naturvården. Det ligger inom den sydvästkandinaviska berggrundsprovinsen i det östra gnejssegmentet öst om mylonitzonen. Landskapet karaktäriseras av höga berg av hyperit med stupande sidor och blockbranter. Bergen kontrasterar mot flikiga och djupt nedskurna sjöar. Hyperiten har förmåga att bättre stå emot de nedbrytande processerna än omgivande gnejser. Denna mörka basisk bergart eroderas dock snabbt när den väl brutits loss ur sin klyft, vilket ger upphov till näringsrika jordarter lokalt runt hyperitbergen. Tillsammans med rörligt vatten i de branta sluttningarna skapar detta förutsättningar för en rik flora och fauna.

Flora- och faunavärdena inom Örtenområdet är framförallt knutna till de hyperitbranter och sluttningar där det finns naturskogsartade skogar och lövskog. Råglandaberget är ett av de delområden inom riksintresset som utpekats som särskilt värdefulla ur denna synpunkt. Det föreslagna reservatet omfattar Råglandabergets ca 80 meter höga nordvästsida, och domineras av lodytor och blockiga rasbranter. På bergets krön finns ett flackare toppartie med osvallad morän. Högsta punkt når 199 m.ö.h..

Skogen i branten är naturskogsartad med gott om torrträd, högstubbar och lågor. På krönet närmast branten växer gammal tallskog medan granen är det vanligaste trädslaget och dominerar främst i de nedre delarna av den branta sluttningen. Inslaget av lövträd och tall är påtagligt. Bland dessa dominerar gammal asp, men även björk och enstaka sälg och ädellöv förekommer. I vissa delar finns gott om hassel.

Branten omges av unga till medelåriga lövskogsbestånd i begynnande självgallring. Dessa fungerar som skyddszoner och som betydelsefull resurs för områdets lövskogsgynnade växt- och djurliv. På sluttningen närmast vägen växer en tät gråaldominerad lövskog med ett stort inslag av asp, rönn, ask, lind, lönn, alm och hassel. Norr om branten finns bl a ett större sammanhängande område med ung - medelålders lövskog, främst asp, gråal, björk och sälg men även enstaka ädellöv. Här finns också ett ca 60 årigt aspbestånd, ett yngre aspbestånd och ett ungt blandskogsbestånd. På toppartiet växer en ung-medelålders blandskog av framför allt gran och björk.

En rik kärlväxtfloran är typisk för hyperitbergen. Någon detaljinventering har inte utförts inom reservatet. I samband med översiktliga inventeringar har dock områdets höga kvalitet påvisats bl a har arter som vippärt, tibast, sötvedel, skogsvicker, underviol, vårärt, stinksyska, trolldruva, svartbräken, gaffelbräken och hällebräken noterats liksom en rik förekomst av ryl. Lav och mossfloran innehåller ett antal signalarter och några rödlistade arter bl a gryn-lav, aspgelélav och vedtrappmossa.

I området kring Örtensjöarna och ner mot sjön Lusten förekommer flera par av den akut hotade vitryggiga hackspetten. Råglandaberget med bestånd av grov asp och förekomst av ung - medelålders självgallrande lövskog är en viktig lokal för hackspettar och andra hålbbyggare, och i de gamla lövträden

och i torrträden förekommer rikligt med bohål och hackmärken. Gröngöling, spillkråka och mindre hackspett har konstaterats häcka i området, och lokalen är viktig för den vitryggiga hackspettens näringssök. Andra lövskogsarter som häckar i området är nötkråka, mindre flugsnappare och härmsångare. I toppartiet förekommer bl.a. tjäder.

Bakgrund och ärendets beredning

I länsstyrelsens beskrivning över områden som, enligt NRL kap 2:6, är av riksintresse för naturvärden i länet utpekas Rågländaberget som ett värdefullt delområde inom riksobjektet Örtensjöarna N 35.

Karlstads kommun redovisade i översiktsplanen 1990 ett tiotal värdefulla naturområden som bör säkerställas för framtiden, däribland Rågländaberget. Kommunen har delegation att bilda naturreservat. I december 1994 tog kommunen, en kontakt med markägaren i reservatsärendet. Kommunen har sedan givit skogsvårdsstyrelsen uppdraget att göra en skogsvärdering av området.

1995 startades ett projekt med delfinansiering från EU's LIFE-fond. Skogsstyrelse och Naturvårdsverket driver projektet i samarbete med Länsstyrelsen och Skogsvårdsstyrelsen. Projektets syfte är att med olika naturvårdsinstrument (biotopskydd, naturvårdsavtal, NOKÅS, information och rådgivning) skapa lämpliga miljöer för vitryggig hackspett och att avsätta nya naturreservat med västlig taiga, ett av EU's prioriterade habitat. Tio storområden har valts ut i riket. Fokuseringen på den vitryggiga hackspetten beror på att den är en viktig indikator på värdefulla skogsmiljöer. Ett av de tio områdena är Örtensjöarna där bl a Rågländaberget kommer att säkerställas som naturreservat.

Naturvårdspolitiken inom EU regleras i huvudsak av direktiven om bevarande av vilda fåglar (fågeldirektivet) och om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet). Områden som enligt art- och habitatdirektivet innehåller naturtyper eller arter av intresse för gemenskapen ska skyddas. Dessa benämns SCI-områden och ska tillsammans med de områden som medlemsstaterna klassificerat som särskilda skyddsområden enligt fågeldirektivet, SPA-områden, ingå i ett sammanhängande europeiskt ekologiskt nätverk benämnt Natura 2000. Reservatsområdet Rågländaberget kommer att föreslås ingå i Natura 2000 som både SCI- och SPA-område.

Reservatsbildningen har övertagits av länsstyrelsen. Naturvårdssekreteraren i Karlstads kommun presenterade vintern 1996 ett underlagsmaterial. Efter samråd med markägaren lämnades i april 1996 ett förhandlingsuppdrag till svensk fastighetsförmedling, SVEFA. Markägaren har vid förhandlingar uttryckt önskemål om ersättningsmark, och arbete med att finna lämplig bytesmark fortgår.

1998-12-18 skickade länsstyrelsen ut ett förslag till beslut och skötselplan. Med stöd av 11§ naturvårdsförordningen förelades sakägarna att framföra erinran mot förslaget.

Länsstyrelsen har hört Karlstads kommun, Skogsvårdsstyrelsen och Naturvårdsverket enligt 43§ naturvårdslagen och 28§ naturvårdsförordningen. Ärendet har även skickats för synpunkter till den ideella naturvården.

Motiv till skydd

Hyperitbergen är ett typiskt inslag i det Värmländska östra gnejssegment. På Råglandaberget finns välutvecklade och representativa exempel på de för hyperitbergen typiska strukturerna med lodytor, rasbranter och blockmarker vilket gör området geovetenskapligt intressant. Den basiska bergarten och rörligt grundvatten skapar goda förutsättningar för en rik flora och fauna. Med en reservatsbildning vid Råglandaberget säkerställs ett hyperitberg med lövrik naturskog, lövsuccessioner och ädellövskog. Området har ett stort botaniskt värde då det hyser ett stort antal arter, vars biotopkrav begränsas till dessa typer av miljöer. Området har även ett stort zoologiskt värde som livsmiljö för fågel och för vedlevande evertebrater med dessa biotopkrav. Flera rödlistade växt- och djurarter förekommer och värdena understryks genom förekomst av den vitryggiga hackspetten, mindre hackspett och andra hålbbyggare. Dessa har högt ställda krav på sin miljö, och de uppträder i naturskogsliknande skogar med hög trädslagsvariation och stort inslag av gamla lövträd och död ved.

Hyperitbergen har stor betydelse för den biologiska mångfalden i länet. På Råglandaberget bevaras de ekologiska strukturerna i sin helhet från bergets fot till krön. I arbetet inom projektet "Västlig taiga" att på landskapsnivå säkerställa och utveckla den biologiska mångfalden är Råglandaberget ett viktigt kärnområde.

För arter som är knutna till lövmiljöer och sena successionsstadier, med krav som inte tillgodoses i brukad skog, kan reduktion av biotopareal hota deras långsiktiga överlevnad. Naturskogsförhållandena och en utveckling av områdets värde för lövskogsgynnade arter beroende av död ved i olika nedbrytningsstadier kan bevaras och förstärkas endast genom att området lämnas för fri utveckling. Detta uppnås på bästa sätt med ett reservatsförordnande.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, se bilaga 5.

Beslut i ärendet har fattats av landshövding Ingemar Eliasson. Föredragande har varit byrådirektör Eva Rudander. I den slutliga handläggningen har deltagit chefsjurist Lars-Ove Olsson, antikvarie Michael Jerkemark och naturvårdsdirektör Lars Furuholm.

Ingemar Eliasson

Eva Rudander

Bilagor

1. Översiktskarta, skala 1:50 000
2. Beslutskarta, skala 1:10 000
3. Skötselplan
 - 3.1. Ekonomisk utredning

Länsstyrelsen
Värmland

BESLUT

1999-03-29

231-10147-98

9 (Fel!
Okänt
växelargu

- 3.2. Skötselplanekarta, skala 1:10 000
- 4. Registeruppgifter
- 5. Hur man överklagar

Sändlista

Thor Karlsson, Tidafors, Råglanda Gård, 660 60 MOLKOM, rek + mb
Nyed - Älvsbacka Östra jvof, c/o Lars - Erik Pettersson, Fernviken, 660 60
MOLKOM, rek + mb
Naturvårdsverket
Karlstads kommun
Skogsvårdsstyrelsen i Värmlands och Örebro län
Lantmäterimyndigheten (efter laga kraft)
Boverket
Vägverket
SNF, länsförbundet i Värmland
Värmlands Ornitologiska Förening
PLAN
Reservatspärm
Naturvårdsregistret
Värmlands läns författningssamlingar
ER